

Η καρδιά μας θ' ανθίσει σαν η Ειρήνη νικήσει

Μάρτιος 1987 Χάρη

«Θυμηθείτε, ω άνθρωποι, το πώς η ζωή μας
εκλάσασαν η Ειρήνη τα πάντα βλογοούσε σε μέρες
παλιές.
Της μυρτιάς θυμηθείτε τα πράσινα, ολόδροσα
φύλλα
και το μέγα καύμό της καρδιάς μας, τις ώριες
ελιές.
Θυμηθείτε τα σύκα, το ολόγλυκο εκείνο σταφύλι,
τις βιολέτες που ανθούσαν κοντά στο τρεχάτο
νερό.
Όλα εκείνα τα δώρα της θεάς θυμηθείτε τα,
φίλοι,
κι ένας ύμνος μέγας γι' αυτήν ν' ακουστεί απ'
το χορό».

Αυτά τα αθάνατα λόγια, αυτός ο ερωτικός ύμνος στην Ειρήνη ανήκουν στον κορυφαίο ποιητή της αρχαιότητας Αριστοφάνη, σε μετάφραση του δικού

ΕΛΛΗΣ ΠΑΙΟΝΙΔΟΥ

μας ποιητή Θεόδωρο Πιερίδη. Πλάι, όμως, στον λυρικό λόγο, το στόμα του Αριστοφάνη, το λυρικό και δηκτικό, λέει και λόγια τέτλια:

«Ποιός στρατός, πολεμώντας στην ράχη σου,
ρήμαζε αμπέλια κι ελιές»

Κι ακόμα:

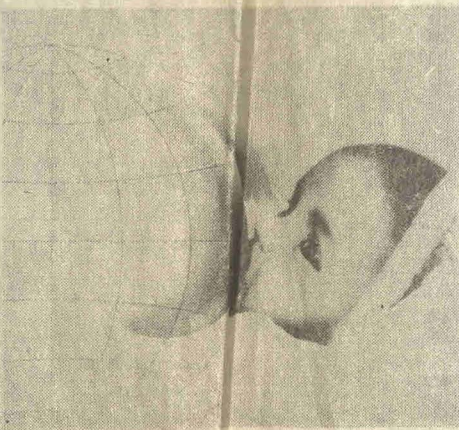
«Λιμασμένη όπως ζούσεν η πόλη, πνιγμένη
μέσ' στον τρόμο, κατάνει αμέσως την κάθε
διαβολή που της ρίχναν στο στόμα... Κι οι ξένοι
που παθαίνουν ζημιές, με χρυσάφι εβουλώσαν
των ρητόρων το μέγα κι αχόρταγο στόμα.
Κι οι ρητόροι πλουτίζαν, μονάχα η Ελλάδα
άδειαζε όλη, ρημάζονταν πέρα για πέρα
κι ούτε παίρνατε εσείς μυρωδιά!»

Τόσο εύστοχος και επίκαιρος ο λόγος του ποιητή, τόσο ζουμερή η μετάφραση του άλλου ποιητή, που θάμπαινα στον πειρασμό να αντιγράψω ολόκληρο το βιβλίο! Στ' αλήθεια, τότε θα ευδοκήσει το υπουργείο Παιδείας μας να κάνει προσιτά για το λαό μας τουλάχιστον αυτά τα μετρημένα κλασικά κείμενα που μας αφορούν; Τυχεροί όσοι κατέχουν ένα αντίτυπο της Ειρήνης του Αριστοφάνη, σε μετάφραση Θεόδωρο Πιερίδη, έκδοσης 1970, από το εκδοτικό Ηριδανός, με τη θαυμάσια εικονογράφηση του Γκούντερ Χάρμπεκ.

Αφορμή γι' αυτή μου την εισαγωγή η πρόσφατη είδηση για το ανέβασμα της Ειρήνης του Αριστοφάνη στον τουρκικό τομέα της Λευκωσίας και μάλιστα με τολμηρές αναφορές στη σημερινή πραγματικό-

τητα. Το έργο παρακολούθησαν, ύστερα από πρόσκληση, δυο δικοί μας άνθρωποι του θεάτρου, ο Εύης Γαβριηλίδης και η Πόπη Δανιήλ. Μια παράσταση πολύ ωραία, όπως δήλωσε ο κ. Γαβριηλίδης, έντονα τοποθετημένη, προοδευτική. «Μακάρι, προσθέτει, να μπορούσαμε την δούμε και στην αποδώ μεριά».

Δεν ξέρω κατά πόσον αυτά μηνύματα τα αρπάζουν τα επίσημα ότα ή πόσο θέλουν να τα αρπάζουν. Γιατί, πραγματικά, μια επίσημη πρόσκληση προς τον θίασο των Τουρκοκυπρίων για μερικές παραστάσεις στις ελεύθερες πόλεις θα ήταν το πιο ευχάριστο δείγμα καλής θέλησης. Πολύ φοβάμαι, όμως, ότι θα αφήσουμε κι αυτή την ευκαιρία να

φύγει, όπως τόσες άλλες, από «αμέλεια, ανοχή, συγκατάθεση ή σκοπιμότητα».

Το θέμα, όμως, έχει και μια άλλη σκοπιά. Στους τρομερά επικίνδυνους αιρούς που περνάμε σήμερα, η τέχνη αποκτάει για άλλη διάσταση: Ανοίγει δρόμους, στήνει φάρους, χαράζει γραμμές πλεύσης. Και δεν μιλάμε μονάχα για τα δικά μας, στενά πλαίσια. Το πρόσφατα Φόρουμ για την Ειρήνη, στη Μόσχα, που το παρακολούθησαν κάπου χίλιες προσωπικότητες της τέχνης και της επιστήμης απ' όλο τον κόσμο, άνθρωποι με διαφορετικές φωνές, σκέψεις, αντιλήψεις, δείχνει ακριβώς αυτό: Την έγνοια, την αγωνία των καλλιτεχνών, των ευαίσθητων και προικισμένων αυτών πλασμάτων, για το μέλλον της ζωής.

Πληροφορίες απ' όλο τον κόσμο φτάνουν ως εμάς για τη δραστηριοποίηση της παγκόσμιας οργάνωσης «Καλλιτέχνες για την Ειρήνη», γνωστής σαν

PAND. Στη Στοκχόλμη, στο Οσλο και αλλού προγραμματίζονται φεστιβάλ Ειρήνης, στο Βερολίνο έγινε φεστιβάλ ποίησης, αφιερωμένο στην ειρήνη, στο Ελσίνκι, στο Τόκιο, στο Παρίσι γίνονται εκθέσεις ζωγραφικής με θέμα την ειρήνη, γυρίζονται ταινίες με αντιπολεμικό περιεχόμενο, τυπώνονται βιβλία, γίνονται διαλέξεις, γράφονται τραγούδια. Μια παγκόσμια κινητοποίηση που έχει το χαρακτηριστικό ότι ενώνει όλους τους λαούς, ανεξάρτητα από χρώμα, πολιτικές πεποιθήσεις ή γλώσσα, σ' ένα κοινό σκοπό: «Να σώσουμε την μητέρα γη». Κάτω από αυτό τον τίτλο κυκλοφορεί παντού μια αφίσα με τη γήινη σφαίρα κι ένα βρέφος να θηλάζει απ' αυτήν, λες και θηλάζει από το στήθος της μάνας του: «Να σώσουμε την μάνα γη».

Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια έδωσε και δίνει το παρών της και η μικρή φωνή της Κύπρου. Χθες, έγινε, στη Λεμεσό, το πρώτο Συμπόσιο με θέμα «Ο καλλιτέχνης και η Ειρήνη». Σ' αυτό πήραν μέρος και μίλησαν συγγραφείς και ποιητές, ζωγράφοι, μουσικοί, χορογράφοι, ηθοποιοί και, γενικά, άνθρωποι που δημιουργούν, αλλά και άλλοι άνθρωποι που απλώς αγαπούν την τέχνη... Ακούστηκαν φωνές σοβαρού προβληματισμού και ανησυχίας, αλλά και φωνές αποφασιστικές για τη συνέχιση και την κλιμάκωση του αγώνα των καλλιτεχνών για την ειρήνη.

Στο Συμπόσιο έγινε λόγος για της Πορεία Ειρήνης, που θα γίνει στις 5 του Απριλίου, στη Δεκέλεια και οι καλλιτέχνες δήλωσαν αμέριστη την υποστήριξή τους και τη συμμετοχή τους. Εγινε λόγος και για άλλες εκδηλώσεις που σταδιακά θα πραγματοποιηθούν, όπως φεστιβάλ, συμμετοχή ποιητών, τραγουδιστών, ηθοποιών και χορευτών. Εγινε λόγος για μια κοινή έκδοση ποιημάτων για την ειρήνη, όπου να παίρνουν μέρος Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι ποιητές, έγινε λόγος για ανέβασμα αντιπολεμικών έργων*, για την πιθανή κάθοδο στην Κύπρο ξένων καλλιτεχνών, για οργάνωση στην Κύπρο διεθνών συναντήσεων...

Ιδέες υπήρξαν πολλές. Και διάθεση άλλη τόση. Ο λαός μας αγαπά την ειρήνη, οι καλλιτέχνες μας την υμνούν. Για να χρησιμοποιήσω και πάλι τους στίχους του μεγάλου μας Αριστοφάνη:

**Η καρδιά μας βαθειά θα χαρεί
όσα γλυκάνει, θ' ανθίσει
σαν η ειρήνη νικήσει...**

* (Ηδη ετοιμάζεται για ανέβασμα από το Σατιρικό Θέατρο το έργο του Τούρκου συγγραφέα Αζίζ Νεσίν).